

EDITORIAL

Maghimakas kag bawion ang pang-ekonomiya kag pangkatilingbanon nga mga kinamatarung

Madasig nga nag-usmod ang lebel sang kabuhi sang mayorya sang pumuluyong Pilipino sa idalom sang rehimen Marcos. Haplak sa kapigaduhon kag sobra na ang paghugot sang paha sang minilyon ka pamilya. Naganubo nga naganubo ang kalidad sang kabuhi. Masyado ka kulang ang pang-gasto sa pagkaon kag iban pa nga kinahanglanon.

Sobra-sobra na ang pag-agwanta nila sa pasakit tuga sang wala untat nga pagsirit sang presyo sang lana, pagkaon, plete, balayran sa tubig kag kuryente kag iban pa nga pang-adlaw-adlaw nga galastuhan. Dugang pa sa ila pag-antus ang dalagko nga halit sa kabuhi, mga balay kag palangabuhian nga resulta sang lapnagon nga pagbaha sa nagligad nga semana. Indi na maka-agubay ang masang anakbalhas tungod masyado ka kulang ang sweldo, wala sang duta kag palangabuhian, samtang wala sang untat ang pagpanghugakom sang duta kag pagpang-agaw sa ila palangabuhian kag palangitan-an.

Dapat nga direkta nga pasabton sang pumuluyong Pilipino ang rehi-

men Marcos sa madasig nga pag-usmod sang lebel sang ila kabuhi. Ang padayon nga paglupad sang mga presyo ang direkta nga epekto sang mga neoliberal nga patakaran sang rehimen Marcos. Ilabi pa nga ginaguba ang produktibong pwersa kag ginapadalom ang ekonomiya nga agraryo, indi industriyisado kag atrasado. Naganubo ang ikasarang sa produksyon sang pagkaon kag iban pa nga balaklon, kag ilabi nga nagasalig sa importasyon, dumuluong nga pagpangutang kag dumuluong nga pagpamuhunan.

Kabaylo sang pautang, ginapatuman sang rehimen Marcos ang mga tikang nga kontra-pumuluyo kag kontra-imol sandig sa mga patakaran

nga gintalana sang International Monetary Fund, World Bank kag iban pa nga ahensyang imperyalista. Nagagalagad ang mga tikang nga ini sa interes sang mga dumuluong nga dalagko nga mga bangko kag monopolyo kapitalista, kag nagalapak sa sandigan nga mga kinamatarung pangkatilingban kag pang-ekonomiya sang pumuluyo. Nagapanguna sang mga patakaran nga ini ang pasalig sa sweldo agud ipabilin ang hukbo sang barato nga kusog-pangabudlay para itanyag sa mga dumuluong nga kapitalista nga pagpamuhunan. Yara man ang pagbuhin sang pampubliko nga badyet sa edukasyon, ikaayong-lawas kag iban pa nga serbisyo pangkatilingban. Agud nga bayaran ang utang sang pungsod, ilabi nga pabug-at nga buhis ang ginapatuman sa masang mga konsyumer, samtang ginabuhinan sang buhis kag ginahatagan sang sari-sari nga padya ang mga dumuluong nga nagapamuhunan.

Lubos man nga ginatulod ni Marcos ang liberalisasyon sa importasyon, partikular na sa mga produkto nga pang-agrikultura, nga sa nagligad nga mga dekada ang nagbangkarote sa minilyon ka mga pumuluyo kag nagwasak sa lokal nga produksyon. Ginadalasa man ang iban nga mga tikang nga nagahatag sa dumuluong nga mga monopolyo kapitalista kag lokal nga dalagko komprador burgesya sang gahum agud hugakumon ang ginakuhaan sang palangitan-an sang pila ka milyon nga pumuluyo.

Malala ang kawad-on sang trabaho kung sa diin indi magnubo sa 20 milyon ang wala sang trabaho. Minilyon nga mangunguma, mangingisda, mangin mga drayber kag opereytor sang dyip, gagmay nga negosyante kag may gagmay nga kita, ang naga-kawad-an sang palangabuhian tungod ginahugakom ini sang mga dumuluong kag mga lokal nga dlagko nga kapitalista.

Pinakalubha ang kahimtangan sa kabukiran kung sa diin ginatugutan sang rehimen Marcos ang dalagko nga agalong mayduta, komprador burgesya kag dumuluong nga kapitalista nga kuhaon ang ginatos ka linibo nga ektarya sang duta para sa mga plantasyon kag minahan, "green" energy, ekoturismo kag iban pa nga proyektong pang-imprastruktura. Ilabi pa nga ginaduso sang World Bank nga himuon nga "mabakal" kag "mabaligya" ang mga duta pang-agrikultura. Ginatos ka linibo nga mga mangunguma ang napahalin sa duta kag gindingutan sang iban pa nga kagamitan sa produksyon kag palangabuhian nga nagresulta sa lapnagon nga pagkabangkarote kag kapigaduhon.

Sa idalom sang rehimen Marcos, ilabi pa nga nangin haraskal ang korapsyon sa pinakamataas sang burukrasya. Paagi sa Maharlika

Investment Fund, iga-imbudo ang P500 bilyon nga pondo pampubliko padulong sa ginapaburan ni Marcos nga dalagko komprador burgesya, kroni kag mga tinawo. Ang pipila ka milyonyo kag bilyonyo nga ini ang nagakabuhi sang grandyoso samtang ang mayorya sang Pilipino ang nahulom sa kapigaduhon kag nagalala nga kahimtangan. Uyat mismo ni Marcos ang pila ka bilyon ka piso nga "confidential" kag "intelligence" nga pondo nga wala ginasuma. Gamit ang kwarta sang pumuluyo, nagapaliwaliwa siya sa iban nga pungsod kag ginagamit ang Malacañang para sa asud-asod nga mga handaan.

Dapat nga makigbato ang pumuluyong Pilipino para nga pangapinan kag bawi-on ang ila mga kinamatarung pangkatilingban kag pang-ekonomiya kag pamatukan ang ilabi nga paghagmak sang basehan sang ila kabuhi. Dapat nga ipakigbato nila ang pagpanubo sang presyo sang lana, pagkaon kag iban pa nga nagapangu-na nga panginahanglanon kag serbisyo; pagpataas sang sweldo sang mga mamumugon kag ordinaryo nga empleyado; pagbasura sang mga pagbug-at nga buhis kag balayran; pagpanubo sang arkila sa duta kag presyo sang binhi kag iban pa nga kagamitan sa produksyon pang-agrikultura; pagkakas sa usura; pagpataas

sang baklanay sang mga produktong sa kaumahan; kag pangkabilugan nga pag-amlig kag pagpalapad sa palangabuhian kag palangitan-an sang masa. Ang mga ini kag iban pa nga hinanali nga demokratikong demanda ang dapat nga ipakigbato sang malapad nga masang mamumugon, mangunguma kag iban pa nga anakbalhas agud pungan ang ilabi nga pag-usmod sang ila nga kahimtangan sa katilingban kag pang-ekonomiya.

Ginahungit sang rehimen Marcos ang pumuluyong Pilipino sa baba sang dalok-sa-ginansya nga mga dumuluong monopolyo kapitalista, lokal nga dalagko nga komprador burgesya, dalagko nga agalon mayduta, kag burukrata kapitalista. Ang nagalala nga kahimtangan sang pumuluyong Pilipino ang nagaduso sa kihinanali nga isulong ang paghimakas para tapuson ang malakolonyal kag malapyudal nga sistema pangkatilingban kag ang atrasado, agraryo kag indi industriyal nga ekonomiya, nga nagalansang sa malapad nga masa sa permanente nga krisis.

Ang paghimakas para sa mga kinamatarung pangkatilingban kag pang-ekonomiya ang hugot nga nakasugpon sa paghimakas para sa pungsodnon nga demokrasya. Katuyuan sini nga ipatigayon ang matuod nga reporma sa duta agud tapuson ang pila ka siglo nga problema sang kawad-on sang duta nga nagakadena sa mayorya sang pumuluyong Pilipino sa atrasado kag mapamigos nga sistemang pyudal kag malapyudal. Katuyuan man sini nga ipatuman ang pungsodnon nga industriyalisasyon agud pauswagon ang produktibong pwersa sang pungsod, imaksimisa ang duna nga manggad kag kusog sang pumuluyo,ibun-ag ang bug-os nga ikasarang nga magtuga para sa kinahanglanon sang pumuluyo.

Paagi lamang sang pag-angkon sang matuod nga kahilwayan halin sa kontrol sang mga dumuluong, matukod ang isa ka pungsod nga mauswagon, nagasabat sa kinahanglanon sang pumuluyo, makatindog sa kagalingon nga mga tiil kag magapadulong sa modern kag progresibo nga sosyalistang palaabuton.

 <p>Tuig LIV No. 15 Agosto 7, 2023</p> <hr/> <p>Ang Ang Bayan ginabantala sa lenggwahe nga Pilipino, Bisaya, Iloco, Hiligaynon, Waray, Ingles kag Espanyol. Nagabaton ang Ang Bayan sang mga kontribusyon sa porma sang mga artikulo kag balita. Ginabuyok man ang mga bumalasa nga magpaabot sang mga saway kag rekomendasyon sa ikauswag sang aton pahayagan.</p>	<h2 style="text-align: center;">Kaundan</h2> <p>Editorial: Maghimakas kag bawion ang mga pang-ekonomiya kag katilingban nga kinamatarung 1</p> <p>Dugang presyo/sukot sa balaklon, serbisyo 3</p> <p>Pulis kag suldado, gin-igo sang BHB 3</p> <p>CNL-Negros, naglunsar sang Kongreso 3</p> <p>SONA: Wala sang bag-o sa Pilipinas 4</p> <p>Amnestiya ni Marcos Jr, basura 5</p> <p>AFP: Linta nga nagapakabusog 6</p> <p>NLUA: Pagpasangkad sang mabaligya nga duta 7</p> <p>Sa malip-ot nga pulong 8</p> <p>203rd IBde, peste sa pumuluyong Mindoreño 9</p> <p>3 ginpatay, 9 gindakop sa 10 ka adlaw 10</p> <p>Mga Protesta 10</p>
<p>Ang Ang Bayan ginabantala duha ka beses kada bulan sang Komite Sentral sang Partido Komunista ng Pilipinas</p>	
 ang.bayan@cpp.ph	

Dungan nga nagtaas: Lana, LPG, plete, toll fee kag bugas

Dululungan nga ginpataasan sang pribado nga mga kumpanya sa yutilidad ang presyo sang nagapanguna nga produkto kag serbisyo sa una nga adlaw pa lang sang Agosto. Ginpakita sini ang kainutil sang rehimen Marcos nga panubun ang presyo kag sukot.

Maathag nga koordinado nga ginpasaka sang mga kumpanya ang presyo sang mga produkto nga lana sadtong Agosto 1. Ika-apat ka beses na ang ini nga pagsaka sa nagligad nga apat ka semana. Nagresulta ini sa neto nga pagtaas sang gasoline sang ₱11 kada litro, ₱3.60 para sa diesel kag ₱5.45 sa kerosin sa nagligad nga pito ka bulan. Sandig sa mga drayber, magakahulugan ini sang buhin nga ₱90 kada adlaw ukon ₱2,250 kada bulan sa ila nga kita. Isa pa ka big time nga pagsaka ang nagahana nga ipatuman sa Agosto 8 kung sa diin ₱3.60 ang idugang sa diesel kag ₱2.65 ang sa kerosin.

Kadungan man nga ginpataasan sang mga kumpanya ang presyo sang LPG sang tubtob ₱4.55 kada kilo ukon ₱50.05 kada isa ka 11-kilo nga tangke. Ginpanas sini ang mga rolbak nga ginpatuman sang mga kumpanya sa nagligad nga duha ka bulan.

Sang sunod nga adlaw, ginpa-

taasan sang ₱5 sang Department of Transportation ang maksimum nga plete sa Light Rail Transit Line 2 (LRT 2) halin Recto Station tubtob sa Antipolo Station, amo man ang *single journey ticket*. Gintalana man nga ₱14 ang minimum nga load sang beep card halin sa daan nga ₱12.

Sa Agosto 8, magasugod na manukot sang *toll fee* ang Metro Pacific Tollways Corporation sang P86 tubtob ₱302 kada salakyan para sa paggamit sang North Luzon Expressway (NLEX) Connector Road. Una na nga ginpataasan sang MPTC ang toll fee sa NLEX sang ₱19 tubtob ₱100 para sa mga trak kag iban nga dalagko nga mga salakyan sadtong Hulyo 15.

Nagtaas man sang ₱1.50-₱2 klada kilo ang presyo sang bugas. Ginrason sang Department of Agriculture ang pagpanghalit sang Bagyong Egay, nga nag-guba sa indi magnubo 137,000 ektarya nga mga alumhan kag nagbilin sang halit nga

DUGANG-PRESYO/DUGANG-SUKOT		
LANGIS		
₱3.50 DIESEL	₱3.25 KEROSIN	₱2.10 GASOLINA
LRT2		
₱33 halin ₱28 Recto Station tubtob Antipolo Station		
₱35 halin ₱30 Single journey ticket		

nagabili sang masobra ₱2.9 bilyon.

Posible nga magataas pa ang dugang-presyo padulong sa P4 sa sunod nga mga binulan tungod sa pagsala sang rehimen Marcos nga magpasulod sang bugas. Ini sa atubang sang pagpahugot sang suplay sang India kag Vietnam, mayor nga ginabaklan sang Pilipinas. Ginabasal sang mga mangunguma ang indi malikawan nga pagsaka sang presyo sa kainutil ni Marcos nga hatagan sang nagakaigo nga suporta ang lokal nga mga mangunguma. Indi sini ginpabaskog ang lokal nga produksyon, kag sa baylo nagsalig lang sa importasyon. Nagasinaka man ang presyo sang kalabanan sa mga utan. AB

Pulis kag suldado, gin-igo sang BHB-Central Negros

TATLO KA OPENSIBA nga aksyon ang ginlunsar sang Bagong Hukbong bayan (BHB)-Central negros batuk sa mga suldado sang 62nd IB sa nagligad nga duha ka semana.

Isa ang napatay kag isa ang napilasan sa yunit sang 62nd IB nga nagapondo sa detachment sa Barangay Trinidad, Guihulngan City, Negros Oriental tapos nga ginpalukpan sang mga pulang hangaway sadtong Hulyo 30. katuyuan sang aksyon nga bulabugon ang operasyon kombat sang mga suldado.

Sugod Hulyo 19 tubtob Hulyo 30, ginlapta ang 200 ka suldado sa mga barangay sang Trinidad, Luz kag Plagatasanon Proper sa Guihulngan City. Nabalita sa ini nga panahon ang ila ilegal nga pagpangukay sa mga balay sang mga residente. Ginakampuhan man nila ang Kambairan Elementary School sa Barangay Trinidad.

Napilasan naman ang isa ka pulis sa pagpalupok sang BHB sa detachment sa Sityo Hinugpayan, Barangay Luz, Guihulngan City sadtong gab-i sang Agosto 2. Sa isa pa ka operasyon haras, napilasan ang isa ka suldado sang 62nd IB sa Barangay Sikatuna, Isabel, Negros Occidental sadtong Hulyo 25.

CNL-Negros, naglunsar sang Kongreso

NAGTILILIPON ANG MGA rebolusyonaryong pari, pastor, relihiyosong lalaki kag babaye kag mga layko tawong-simbahan sa isla sang Negros kasan-o lang para hiwaton ang ikaduha nga kongreso sang sanga sang Christian for national Liberation sa isla. Ginbug-os sang kongreso ang taktikal nga plano sang CNL sa rehiyon kag ginpili si Ericson Buglas bilang tigpangulo sini.

Ginpabakod sang Kongreso ang paghiliugyon sang mga delegado para tun-an ang pung-sodnon kag panrehiyon nga pangkatilongban nga sitwasyon. Gintalakay diri ang nangin mga ginkaisahan kag Lima ka Punto nga Programa sang CNL nga nadihon sa ika-9 sini nga Pung-sodnon nga Kongreso nga ginhiwat sadtong Setyembre 2022.

Sona sang Banwa:

Wala sang bag-o sa Pilipinas

Nagprotesta sa nagkalain-lain nga syudad sa Pilipinas ang sobra ukon ku-
lang 12,000 sadtong Hulyo 24 para ilunsar ang matuod nga kahimtangan
sang pumuluyo, kadungan sang ikaduha nga State of the Nation Address (SO-
NA) ni Ferdinand Marcos Jr.

Suno sa Bagong Alyansang Ma-
kabayan, 10,000 ang mga nagtam-
bong sa ginpatigayon nga hub-
lag-protesta sa Commonwealth Ave-
nue sa Quezon City sugod sang aga
tubtob sang udto. Nagahugpong nila
nga singgit ang: "Dugang nga swel-
do, palangabuhian, kag pagkaon sa
lamesa! Untaton ang kapintas! kaa-
yuhan sang masa, indi Maharlika!"

Sa protesta, ginsunog ang effigy
nga gintawag nila nga "Doble Kara"
nga isa ka duag-bulawan nga sinsil-
yo nga may duha ka nawong ni
Marcos. Sa isa ka bahin sang sinsil-
yo, ginpakita ang nagayuhom nga
nawong ni marcos nga naka-peace
sign bilang simbolo sang iya mga pa-
salig, kag sa pihak nga bahin ang iya
nawong bilang isa ka kawatan.

Nakig-isa sa hublag ang delega-
syon sang mga progresibo nga grupo
halin sa Southern Tagalog nga nasu-
god byahe halin sa rehiyon sadtong
Hulyo 21. Bag-o ang SONA, naglun-
sar sang protesta ang grupo sa Chi-
nese Embassy sa Makati kag sa em-
bahada sang US sa Manila.

Nakigbahin man sa hublag ang
mga grupo halin sa Central Luzon,
Cordillera kag iban pa nga mga ka-
sikbit nga rehiyon sa pungsodnon
nga sentro.

Kadungan sini, nagtililipon ang
mga demokratiko nga grupo sa mga
syudad sang Baguio, Naga, Iloilo,

Roxas, Cebu, Tacloban kag Davao,
kag sa Aklan kag Capiz sa Panay. Sa
Cebu City, masobra 600 ang nag-
tambong sa martsa sa Metro Colon.

Nakig-isa sa protesta ang mga
bilanggong pulitikal sa Metro Manila
kag isla sang Negros. Masobra 100
ka detenidong pulitikal sa isla sang
Negros kag 29 sa Bicutan sa Metro
Manila ang naglunsar sang 24-oras
nga puasa para ipanawagan ang
paghilway ilabi na sa mga tigulang
kag masakiton nga bilanggong puliti-
kal.

Nag-untat byahe naman ang
mga drayber kag opereytor sang
dyip para ipabasura ang programa
nga *public utility vehicle (PUV) pha-
seout* sang gubyerno. Sa Bacolod
City, ginatantya nga 700 drayber
sang dyip ang nakigbahin sa untat-
byahe. Nagtigayon naman sang
"strike booking" ukon indi pagbaton
sang trabaho nga delibero ang gina-
tantya nga 7,000 drayber kag rider
(mga nagadeliber nga nagamotor
ukon bike) sang Lalamove. Gintam-
bungan ini sang mga rider sa Metro
Manila, Batangas, Quezon, Laguna,
Cebu, kag Davao.

Samtang, nagtigayon sang mga
aktibidad kag protesta ang mga
progresibong organisasyon kag mig-
ranteng Pilipino sa luwas sang pung-
sod. Ginpakita ang kahimtangan
sang mga migrante sa mga ginhimo

nga pagtililipon sa Boston, Oregon,
Chicago, San Francisco, Los Ange-
les, Seattle, New York kag Was-
hington D.C. sa US; sa Vancouver,
Ottawa, Toronto, Alberta, Winnipeg
kag Montreal sa Canada; Hong Kong,
Japan, South Korea, Thailand, New
Zealand kag Australia.

SONA nga wala sang pagbag-o

Wala sang bag-o nga islogan nga
"Bagong Pilipinas" nga buladas ni
Ferdinand Marcos Jr sa iya nga SO-
NA, reaksyon sang Bayan sa pamu-
long-pulong ni Marcos. Paghana la-
mang ini nga tabunan ang lapnagon
nga kagutom, kawad-on sang traba-
ho, manubo nga sweldo kag kapiga-
duhon sang malapad nga pumuluyo.

"Ang Bagong Pilipinas, pareho
sang Bagong Lipunan sang diktadu-
rang Marcos, ang nagahinambit
sang grandyoso nga mga pasalig
apang tuman nga kabos ini sa
aktwal nga benepisyong para sa pu-
muluyo," pahayag sini.

Gintumod sang mga demokrati-
ko nga grupo ang pagpakalinong ni
Marcos sa hinanali nga mga hamba-
lanon sang pumuluyong Pilipino pa-
reho sang tawhanon nga kinamata-
rung, mahinungdanon nga du-
gang-sweldo, pagtuga sang traba-
ho, reklamasyon, pungsodnon nga
industriyalisasyon kag pagpangapin
sa soberanya.

"Samtang may mga 'pasalig' pa-
ra sa pagpa-uswag sa agrikultura,
wala ini sang pulos sa atubang sang
patakaran sa importasyon sang mga
produktong agrikultural," suno sa
Bayan.

Ginsaway sang mga grupo ang
mga kabutigan, amo man ang mga
programa nga ginaduso ni Marcos
sa iya nga SONA. Pila lang diri ang
pagrepaso sa mga patakaran sa pa-
langisdaab nga disbentahe sa gag-
may nga mangingisda, dugang nga
balayan para sa mga migrante kag
sari-sari nga mga panugyan nga bu-
his nga plano sini ipatuman sa pa-
laabuton. AB

Basura ang tanyag nga amnestiya ni Marcos Jr

Ginsikway sang Partido komunista ng Pilipinas kag sang Bagong Hukbong Bayan ang plano ni Ferdinand Marcos Jr nga magdeklara sang amnestiya para sa tanan nga magsungka sang rebolusyonaryong armado nga tinutuyo sang pumuluyong Pilipino. Gin-anunsyo niya ang plano nga ini sa iya nga State of the Nation Address sadtong Hulyo 24.

Yara sa unahan sang kalalong nga ini ang National Task Force-Elcac nga nagahambal nga may 30,000 na nga mga "nagsungka nga may kaangtanan sa Partido Komunista ng Pilipinas" ang mahimo hatagan sang amnestiya. Ang matuod, kalabanan sang mga "nagsungka" nga ini ang mga sibilyan nga pwersahan ginpasurrender kag ginpasakaan sang hinimo nga kaso.

"nagapabilin nga tampad ang mga komunista kag rebolusyonaryong hangway sa mga handum sang pumuluyong Pilipino," sandig sa PKP, paagi sa upisyal sini sa impormasyon nga si Marco Valbuena. Mas labaw ikumparar sa anuman nga pangbuyok nga amnestiya ang rebolusyonaryo nga handum. "Nagahulag ang mga rebolusyonaryo indi para sa makikaugalingon nga tinguha sang ginansya personal, kundi tungod sa bug-os tagipusuon nga katampad mag-alagad kag maghimakas upod ang pumuluyo."

Ginapakita sang kasaysayan kung paano gingamit sang kolonyal, kag sa ulihi neokolonyal nga kontra-rebolusyonaryo nga estado ang amnestiya bilang ginkalamayan nga bala batuk sa mga rebolusyonaryong pwersa. Ang kolonyal nga guberno ang nagtanyag sang amnestiya sa tigpangapin sang kahilwayan nga Pilipino nga si Macario Sakay sadtong 1905, apang ginpatay man sa ulihi sadtong 1907. Sadtong 1946, ang pila ka mga lider sang Hukbalahap (Hukbong Bayan laban sa Hapon) ang natiplang sang amnestiya ni Elpidio Quirino bag-o sila ginpatay pagkatapos sang pila ka bulan.

Tapos nga nabutang sa poder sa

kumbinasyon sang kudeta militar kag higante nga kahublagan masa, natulod sila ni Corason Aquino kag Gloria Arroyo nga magdeklarar sang amnestiya kag hilwayon ang madamo nga bilanggong pulitikal. Apang wala nagdugay naglunsar ang ila rehimen sang brutal nga gyera sang pagpanumpo nga ginkinaiyahan sang mga pagpamatay kag pagmasaker.

"Pagpaniplang ang pagtanyag ni Marcos sang amnestiya sa mga magsungka, samtang halos 800 bilanggong pulitikal ang yara sa bilangguan, kag adlaw-adlaw, ginaaresto kag ginalagas ang mga tawo tungod sa ila pulitikal nga pagtuo kag panindugan pangkatilingban," sandig sa PKP. Sa idalom sang ginatawag sini nga "gyera kontra terror," ang mga organisasyong masa bisan diin ang ginapunggan kag ginaatake, gamit ang ekstra-ordinaryo nga mapangkuga nga gahum sa idalom sang Anti-Terrorism Law.

lubos nga wala sang kamatuoran kag layo sa reyalidad ang pahayag ni Marcos nga ang "mga programa nga para sa kauswagan kag palangabuhian sa komunidad" ang epektibo nga "nagasabat sa ugat sang kinaugamo sa kabukiran."

Ginapadayaw niya ang Barangay Development Program (BDP) kag Enhanced Comprehensive Local Integration Program (E-CLIP), ang mga farm-to-market road kag ang "New Agrarian Emancipation Act," nga nagapabilin sa sandigan nga mga palaligban sang inhustisyang pangkatilingban kag kapigaduhon, nga nakaugat sa hambalanon sang ka-

wad-on sang duta.

Ang deklarado nga plano ni Marcos nga magpagwa sang proklamasyon nga amnestiya ang sandig sa gintawag nga "lokalizado nga estoryahanay pangkalinong" kag "kampanya nga pagpasungka" kung sa diin ang mga komunidad sa kabukiran ang ginasakop sang militar (hamlet) kag ginapaidalom sa mga operasyon saywar, intelidyens kag kombatan sang AFP. Sa nagligad nga lima ka tuig, pila ka libo nga mga sibilyan ang peke nga ginparada nga mga "nagsurrender" nga wala ginakasohan sa korte, kabaliskaran sa ila mga kinamatarung sibil kag pampulitika.

Adlaw-adlaw nga ginapaantus ang masang mangunguma sang nagalala nga mga porma sang pagpamigos kag pagpanghimulos. Ipnagon sa kabukiran kag wala puas nga pagpang-abuso militar kag pulis, hungod nga mga pagpatay, tortyur, lapas sa laye nga detensyon, pilit nga pagkadula kag iban pa nga mga paglapas sa tawhanon nga kinamatarung.

"Labaw kasan-o man, hinanali, makatarunganon kag kinahanglanon isulong ang rebolusyonaryo nga armadong paghimakas, katimbang ang tanan nga iban pa nga mga porma sang paghimakas," suno sa PKP. Si Marcos mismo, bilang negatibo nga halimbawa, ang nagapakita sa pumuluyo sang kakinahanglanon nga mag-armas kag usuyon ang banas sang armado nga pagbato. AB

AFP: Linta nga nagapakabusoga

Dambuhala nga ₱170 bilyon ang igatigana sang rehimen Marcos sa masunod nga tuig para sa pensyon sang Armed Forces of the Philippines (AFP) kag iban pa nga unipormado nga tinawo sang reaksyunaryo nga estado. Sa amo man, nagapabilin nga pagpang-into lang ang reporma nga pensyon nga ginaduso sini para tapnaon ang "pagdugo" nga gintuga sini sa pungsodnon nga pondo.

Kamatuoran, plano sang estado nga kuhaon ang ₱120 bilyon halin sa "natipon" sang estado sa masunod nga tuig. Ini sa pihak sang lapnagon nga pagpamatok sa maanomalya nga sistema nga ini: bisan wala sang bisan singko nga amot sa pondo, nagabaton sang masyado ka dako nga pensyon ang mga retirado nga tinawo sang militar kag pulis. Plano man sini nga i-institusyunalisa ang tuigan nga pagpataas sang sweldo sang mga unipormado nga personel sang 3% kada tuig sa masunod nga 10 ka tuig para "panason" ang anuman nga buhin para sa pensyon.

Ang sistema nga pensyon sang AFP ang masyado ka dako nga pagbug-at sa pumuluyong Pilipino. Sa nagligad nga mga tinuig, ang pondo nga natigana para diri ang ikaduha nga pinakadako nga aytem sa pungsodnon nga badyet. Nagdako ini nga nagdako tapos nga gindoble sa idalom sang gubyernong Duterte ang sweldo sang mga upisyal kag tinawo sang AFP para baklon ang ila katam-

pad. Naglab-ot sa ₱40,000 kada bulan ang masami nga mabaton nila nga pensyon nga halos napulo ka pilo nga mas dako kaysa sa pensyon sang SSS, kag halos tatlo ka pilo kaysa GSIS. (*Lantawon ang artikulo nga "Pensyon sang AFP, pagbug-at sa pumuluyo" sa isyu sang Ang Bayan Mayo 21, 2023.*)

Magluwas sa masyado ka dako nga pensyon, ginakaon man sang AFP kag PNP ang masyado ka dako nga bahin sang pungsodnon nga badyet para sa sweldo, nagkalain-lain nga pasaburno kag balayran sa mga suldado, kag dako nga gasto sa pagbakal sang mga kagamitan. Sa nagligad nga mga tinuig, wala tungpong nga ginpagustohan ang AFP. Kabahin ini sang nagabaskog nga militarismo sang nagahari nga estado kag tinguha sang nagahari nga grupo nga makuha ang katampad sang mga heneral kag tinawo sang AFP.

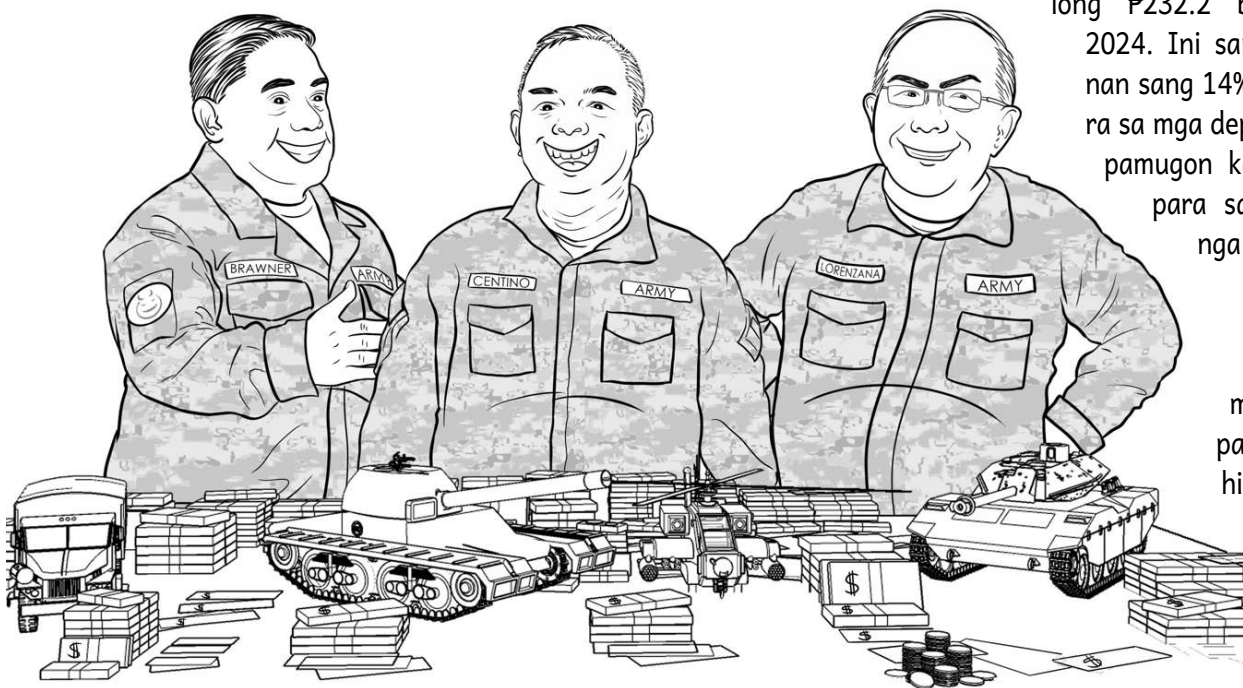
Sa ginpasar sa laye nga pungsodnon nga badyet para sa 2023,

makita kung paano ginpaburan ang AFP, PNP kag iban pa nga unipormado nga tinawo, nga masyado ka layo kumpara sa mga ahensya nga sibilyan. Sa kabug-usan sang alokasyon para sa sweldo kag nagkalain-lain nga balayran para sa mga empleyado sang gubyerno, 30% ang nagakadto sa mga tinawo militar.

Kada giho sang suldado kag pulis ang may bayad. may yara na sang "Combat Duty Pay", may yara pa sang "Combat Incentive Pay"; may yara sang "Hazardous Duty Pay", may yara pa sang "Hazard Duty Pay" kag "High Risk Duty Pay." Kung magsakay sa barko, may "Sea Duty Pay"; kung magsakay sa helikopter ukon eroplano, may "Flying Pay." Kung maglumpat, may "Parachutist's Pay." May yara pa sang "Instructor's Duty Pay" kag "Reservist's Pay."

Para sa mga suldado kag pulis (sa nagaretiro sang 56 anyos), may natigana nga ₱36.427 bilyon para sa "longevity pay", nga 43 beses nga mas dako, kaysa sa badyet nga nagahin sa "longevity" sang tanan nga iban pa nga mga tinawo sang gubyerno (₱842 milyon).

Nagtaas pa ang ginapangayo nga badyet sang Department of National Defense sang 14.16% padulong ₱232.2 bilyon para sa 2024. Ini samtang ginabuhinan sang 14% ang badyet para sa mga departamento sang pamugon kag empleyo kag para sa mga migrante nga mamumugon nga yara sa ₱40.5 bilyon na lang. Mas dako man ini sa ginapadayaw sang rehimen nga ayuda para sa 18 milyon ka pamilya nga yara sa ₱200 bilyon lang. **AB**

NLUA: Pagpasangkad sang mabaligya nga duta

Liwat nga ginduso ni Ferdinand Marcos Jr sa iya nagligad nga State of the Nation Address ang National Land Use Act (NLUA) bilang prayoridad nga panugyan sang iya nga rehimen. Sa idalom sang panugyan nga ini, pagarepasuhon ang paggamit sang duta para kuno sa kumprehensibo nga pagpauswag sini. Paga-konsolidahon sini ang klasipikasyon sang mga duta sa masunod: protektado nga duta, mga duta para sa produksyon, para sa pabalay kag para sa imprastruktura. Sakop sini ang tanan nga kadutaan, katubigan kag duna nga rekurso sang pungsod.

Nabalay ang panugyan sa neoliberal nga iskema sa duta nga ginaduso sang mga imperyalista nga institusyon pareho sang World Bank. Katuyuan sini nga pasangkaron ang duta nga mahimo ibaligya ukon land market sang Pilipinas kag ibukas ini sa ispekulasyon sang internasyunal nga merkado. Hatagan sini sang panibag-o ang buylo ang palaparan nga pagpang-agaw sang duta kung sa diin minilyon ka mangunguma. mamumugon sa uma, tumandok, mangingisda kag iban pa nga gagmay nga prodyuser ang mapahalin sa duta ukon mawad-an sang palangabuhan.

Indi bag-o ang pakana nga reklasipikasyon sang duta sa tabon sang konsolidasyon sang mga patakaran sa paggamit ukon pagdumala sa duta. Sugod 1994, pila ka beses na nga gintinguha nga ilusot ang panugyan nga ini sa Kongreso. Suportado ini sang dalagko nga organisasyon sang burgesya, pareho sang Chamber of Real Estate and Builders' Associations, dalagko nga agalon mayduta kag burukrata.

Wala paman napasas sa laye ang panugyan, ginhawanan na ni Marcos ang dalan para sa madasig nga paghakop sang lokal nga burgesya sa duta nga masulod sa merkado. Sadtong

Hulyo 3, ginpirmahan niya ang Executive Order No. 34 nga nagabukas sa tanan nga "tiwangwang" nga pampubliko nga kadutaan sa konstruksyon sang mga subdibisyon kag sentrong komersyal.

Sa pinakaulihi nga bersyon sang panugyan sa Kongreso, nag-gamit ang mga nagaduso sini sang bulak-bulak nga mga tinaga pareho sang "ridge-to-reef" ukon "watershed ecosystem management" nga kuno nagapang-pin sa kinaiyahan kag nagabato sa climate change. Ini para ilusot ang pagpagamit sang mga ulumhan, kadagatan kag kalasangan sa dumuluong nga mga kumpanya para sa konstruksyon sang dalagko nga planta pang-enerhiya sa tabon sang renewable energy.

Pasangkaron sang NLUA ang sakop sang mga iskema nga nagapadasig sa pagbalhin sang pagpanag-iyang sang duta. Kabahin sa mga iskema nga ini ang paglimpyo sa mga indibidwal nga titulo paagi sa pagpaayo sang utang sang mga mangunguma kag ang pag-indibidwalisa sang mga kolektibo nga titulo sa idalom sang programa nga SPLIT sang World Bank. Pareho sini nga ginakakas ang sablag sa pagbaligya sang duta nga ginpanagtag na para sa mas madasig nga pagpang-agaw sang dalagko nga lokal kag du-

muluon nga negosyante kag ila mga kahimbon nga burukrata.

Kabaliskaran ang panugyan nga NLUA sa repormang agraryo. Yara sa pusod sini ang pagpadali sa kumbersyon sang lapad nga dutang agrikultural para sa nagkalain-lain nga industriyal kag komersyal nga gamit. Pamatuod, wala ini sang hamulag nga kategorya para sa agrikultura nga magapasiguro sang seguridad sa pagkaon sang pungsod. Ang solo nga ginkilala sang NLUA nga "dutang agrikultural" amo ang ginkategorya sa idalom sang peke nga Comprehensive Agrarian Reform Program (CARP). Sa datus sang estado, may yara sang sobra ukon kulang sa 12 milyon ektarya nga duta nga ginakabig nga agrikultural. Masobra pito ka milyon lang sini ang napaidalom sa CARP. Dako nga bahin sini ang napaidalom sa pagbalhin-gamit.

Nahibal-an sang mga mangunguma nga ginagamit sang gubyerno ang reklasipikasyon sang duta para padasigon ang pagluwas ukon makakas sa klasipikasyon nga agrikultural ang mga ulumhan kag talamnan kag agawon sa ila ang ila mga duta. Subong pa lang, ginapabudlayan na sila nga makapabilin sa duta sang taas nga arkila kag gasto sa produksyon, nagakaperdi ukon masyado ka nubo nga presyo sang pagbakal sa ila mga produkto kag kawad-on sang suporta halin sa estado. Ginpalala pa ang kahimtangan nga ini sang wala pugong nga legal nga importasyon kag ismagling sang mga produktong agrikultural.

Sa panibag-o nga pagduso sang NLUA, nagasalig ang rehimen Marcos nga makatipon sang dugang nga kita halin sa ispekulasyon sa duta kag sa mga kontrata kag pabor halin sa pagatukuron nga pabalay, dalan kag taytay, plantang pang-enerhiya, dam kag iban pa nga proyekto pang-imprastruktura. Nagasalig man ini nga magkamul sang dako halin sa ekspansyon sang mga komersyal nga plantasyon kag minahan nga magasakop sang mga duta nga pagabuksan sang panugyan nga laye. AB

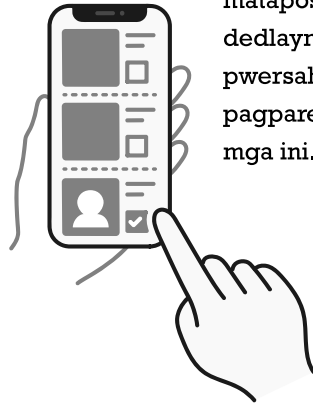
94,448
BIKTIMA

sang **paglapas sa tawhanon nga kinamatarung** sa una nga tuig ni **Ferdinand Marcos Jr** sa poder.

Ginkuhaan: Espesyal nga report sang Ang Bayan, Hulyo 23, 2023

63.67
MILYON

indi rehistrado nga **SIM Card** ang ginkaksan sang serbisyo nga telekomunikasyon sadtong Hulyo 27 matapos ang dedlayn sa pwersahan nga pagparehistro sang mga ini.

₱30B

nagakadula nga kita sang gobyerno bangud sa indi pagsukot sang buhis sa pinakadalagku nga kumpanya tungod sa “insentiba” sa idalum sang laye nga **CREATE**.

ANG GINAPANGAYO NI MARCOS JR NGA BADYET PARA SA 2024:

₱1.9B

pangbyahe sa gwa sang pungsod

₱4.56B

confidential
kag *intelligence funds*

12,000

pa lang sa ginatos ka libo ka **biktima sang pagpamomba** sang AFP sa **Marawi City** sadtong 2017 ang **nakapalista para makabaton sang bayad-kahalitan**.

Sa mga ini, **2,283** pa lang ang ginhambal nga may kumpleto nga papeles.

70 KA
TUIG

pagpangapin sang pungsodnon nga soberanya kag pangkalibutanon nga kalinong sang pumuluyong Korean kag sang **Democratic People's Republic of Korea** ang gindumdom sadtong Hulyo 27, adlaw sang kadalagan sang **Dungganon nga Inaway para sa Paghilway sang Banwa** nga nagperdi sa imperyalistang gyera sang US sa peninsula sang Korea. Ginpirmahan sadto ang 1953 Armistice Agreement nga nagtapos sa gyera kag nagtukod sa Korean Demilitarized Zone.

10.6%

gintaas sang utang sang pungsod halin sa **₱12.791 trilyon** sadtong Hulyo 2022 padulong **₱14.1 trilyon** subong nga Hunyo 2023.

Ang kantidad nga ini ang 96.72% na sa ginatantya nga paga-utangon sang pungsod para sa bilog nga tuig.

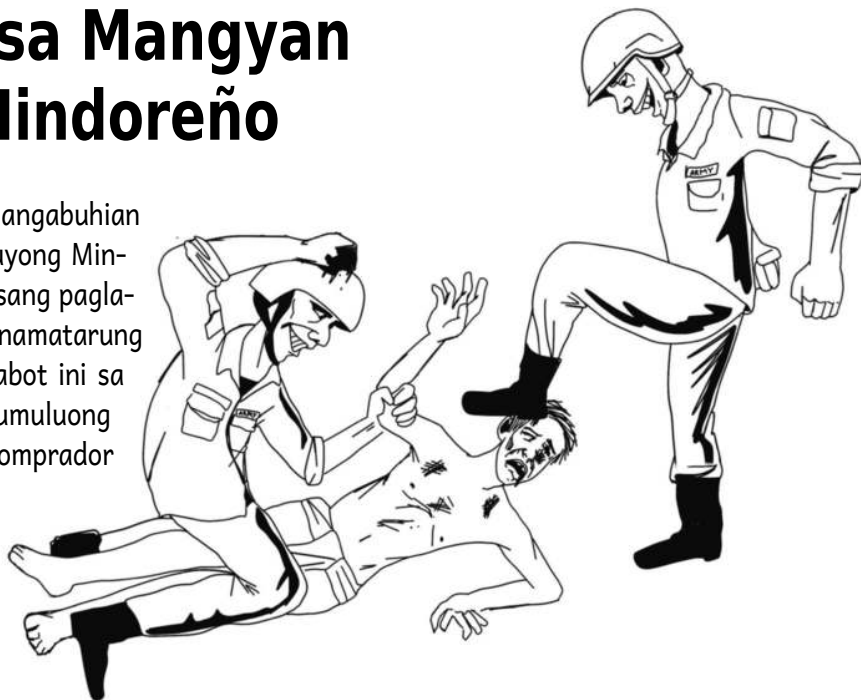
82

indibidwal ang **arbitraryo kag tinunto nga gintalana sang Anti-Terrorism Council** bilang mga “**terorista**.”

Pinakaulahi nga nadugang ang 13 nga ginkasuhan sa pagpatay sa isa ka pulitiko sa Negros Oriental kabahin na ang isa ka pugante nga kongresista.

203rd IBde, peste sa Mangyan kag pumuluyong Mindoreño

Sobra ang pagka peste sa kabuhi kag palangabuhian sang tumandok nga Mangyan kag pumuluyong Mindoreño ang 203rd IBde. Malaba ang listahan sang paglapas sang brigade nga ini sa tawhanon nga kinamatarung kag pagsabwag sang terror sugod sang nag-abot ini sa isla. Nagserbe ini nga protektor sang mga dumuluong nga kumpanya kag dalagko nga lokal nga komprador nga nagapanghugakom sa dutang tumandok sang mga Mangyan kag nagawasak sa kinaiyahan.

Sa lista sang Ang Bayan sa espesyal nga report sini may kaangtanan sa mga kaso sang paglapas sa tawhanon nga kinamatarung sa una nga tuig sang rehimen Marcos Jr, duha ang ekstrahudisyal nga ginpatay kag siyam ang biktima sang mga kaso nga pagpang-aresto, pag-abdak kag pamahog, pagpang-ipit kag intimidasyon. Kabahin diri ang kaso sang duha ka aktibista nga tumandok nga sila ni Mary Joyce Lizada kag Arnulfo Aumentado nga ginabdak sang mga soldado sadtong Abril 26 sa Barnagay Sta. Teresita, Mansalay, Oriental Mindoro.

Sa bug-os nga pungsod, ika-lima ang isla sa may pinakamadamo nga kaso sang abuso militar. Sa datu sang National Democratic Front-Mindoro, indi magnubo sa 55,000 sibilyan ang nabiktima sang lalong nga kampanyang supresyon kag pagpanumpo halin sang makapungko si Marcos sa poder.

tayuyon ang mga operasyon kombat sang brigade, kahimbon ang Regional Task Force-Elcac sang MIMAROPA halin pa panahon sang rehimen Duterte. Masobra 126,000 pumuluyo ang ginhalitan sini kabahin ang 40,348 biktima halin sa 15 komunidad nga ginkibon sang mga "operasyon pangkomunidad."

Pinakaulihi nga biktima sang brigade si Pedro Ambad, isa ka Hanunuo-Mangyan, nga ginabdak sa Sityo Kilapnit, Mansalay, Oriental Mindoro sadtong Hulyo 13. Ginkastigo kag gin-interogar siya sang mga sul-

dado sang 4th IB kag pilit nga ginapatudlo kung sa diin kuno gintago ang "armas sang BHB." Ginbuy-an siya matapos ang 12 ka oras. Nabali ang iya ka gusok tungod sa kabaskog sang pagpangastigo. Makaligad ang pila ka adlaw ginsulod man sang mga soldado ang balay sang iya utod nga si Admiraw Ambad apang wala nila ini naabtan. Tungod sa pagpang-ipit, napilitan nga magbakwit ang lima ka pamilya sa ila komunidad, biyaan ang ila palangabuhian kag untaton ang pag-eskwela sang mga bata.

Magluwas diri, gindakop sadtong Mayo 23 sang mga pwersa sang 68th IB ang apat ka tumandok nga Buhid sa isa ka tsekpoynt sa Barangay Manoot, Rizal, Occidental Mindoro. Pilit sila nga gindala sa kampo militar kung sa diin ginpaidalom sila sa interogasyon kag tortyur. Pagkabwas, gin-upod sila sa operasyon kombat para "mangita sang mga myembro sang BHB" pero sa aktwal nangastigo kag nangdakop sang mga sibilyan, kabahin ang isa pa ka tumandok nga Buhid.

Ang pagpangсарuso sang 203rd IBde batuk sa mga sibilyan ang kabahin sang pagpangapin sini sang proyekto pang-imprastraktura nga nagaguba sa palangabuhian sang mga Mindoreño. Kabahin diri ang mga kumpanya sa pagmina sang bato (*armour*) nga sangkap sang semento nga gintugutan mag-opereyt sa isla. Isa pa ka proyekto ang pag-

tanom sang mga komersyal nga puno sa mga kaingin sang mga tumandok.

Ginagamit sang brigade, kakun-sabo ang lokal nga gubyrno, ang proyekto nga Tamaraw Reservation and Expansion Project (TREP) para palayason ang mga tumandok sa ila dutang palanubli-on sa Rizal, sa tabon sang pag-amlig sa mga tamaraw. Ang tamaraw ang isa ka sahi sang karabaw nga orihinal sa Pilipinas kag ginakahangaw-an nga maubos.

Ano ang 203rd IBde?

Tuig 2011 sang ginbug-os ang 203rd IBde sa idalom sang 2nd ID nga kuno nag-espesyalisa sa "jungle warfare" ukon inaway sa lasang. Primarya nga pwersang pangkombat sini ang 68th IB kag 76th IB.

Nagakampo ang brigade sa hedkwarters sini sa Barangay Pagasa, Bansud, oriental Mindoro. Sakop sang operasyon sini ang duha ka prubinsya sa isla sang Mindoro.

Ang brigade ang ginapamunuan subong ni Brig. Gen. Randolph Cabangbang nga gintalana sa pusisyon sadtong Abril. Nagserbe si Cabangbang bilang kumander sang Presidential Security Group sang rehimen Duterte. Nangin hepe man siya sang 2nd ID kag ikaduha nga kumander sang Task Force Davao. Myembro si Cabangbang sang Philippine Military Academy "Sambisig" Class of 1991. **AB**

3 patay, 9 ilegal nga gin-aresto sa 10 ka adlaw

Asod-asod ang mga pinatyanay kag pagpang-aresto sining nagligad nga duha ka semana, ilabi na sa isla sang Negros.

Hungod nga ginpatay sang mga suldado sang 62nd IB si Marvic Ebarle kag Romy Catasio sa Balunggay, Barangay Montilla, Moises Padilla, Negros Occidental sadtong Hulyo 20. Ginpangtiro sila samtang nagahulat sang masakyan. Si Ebarle ang pilason nga Pulang hangaway nga nagapaayo sa balay ni Catasio sa Inarawis, Barangay Quintin Remo.

Sa Quezon, ginpatay sang mga pulis si Isagani Isita kag ginpagwa nga "nagbato" samtang ginserbehan sang mandamyento de aresto sadtong Hulyo 30 sa Sariaya. Daan nga lider-masa si Isita sa Batangas nga nagdesisyon magpatapo sa hangaway sang banwa matapos mangatubang sang wala-tuo nga pagpang-ipit halin sa estado.

Pag-aresto kag detensyon. Walo ka mangunguma ang ilegal nga gin-aresto sang 15th IB sa Tugas, Barangay Pinggot, Ilog, Negros Occidental sadtong Hulyo 29. Gindalahig sila sa armado nga opensiba sang Bagong Hukbong Bayan (BHB) sa Ilog sadtong Enero 28.

Bag-o ang insidente, gindetine man sang 15th IB sang pila ka oras ang mag-utod nga sila ni Jemson kag Gaujel Villars a Cambogiot, Barangay Camindangan, Sibalay City, sadtong Hulyo 22. Ginbuy-an lang sila matapos ginduso sang ila mga asawa ang ila kahilwayan.

Gin-aresto kag ginbilanggo naman sang pulis si Lodorico But-ay, 68, sang Cunalom, Barangay Carabalan, Himamaylan City sadtong Hulyo 28. Ginpagwa sang militar nga kumander sang milisyang bayan si But-ay kag ginpasakaan sang hinimo nga mga kaso sang pagpanghimulos. Katapo siya sang Farmers Association of Barangay Carabalan.

Pagpamomba. Ginkanyon sang 62nd IB ang magkasikbit nga mga komunidad sang Barangay Villegas, Guihulngan City, Negros Oriental alas-5 sang aga sadtong Agosto 5.

Magluwas diri, gingamitan sang mga pulis sang grenade launcher ang Barangay Magsaysay sadtong Agosto 3.

Pagpaniro. Ginpaulanan sang bala sang 31st IB ang balay ni Erwin Vista, kapitan sang Barangay Alin, Donsol, Sorsogon sadtong Agosto 4. Balos ini sang mga suldado matapos magreklamo si Vista sa pagkampo sang mga suldado, pagpanglapta sang mga basura kag pagbilin sang higko sa banyo sang evacuation center sang barangay.

Pagpasurender. Ginparada sang mga pulis si Tonying Sulano, isa ka mangunguma sa Barangay Nagbawang, Santa Catalina, Negros Oriental, bila kuno "nagsurender" sadtong Hulyo 30. Pila ka tuig na nga pasulit-sulit nga gina-ipit sang pulis kag militar ang pamilya Sulano.

Pagpang-ipit. Sa Batangas, perwisyo ang dala sang operasyon kombat sang 59th IB sa Barangay Putol, Tuy sugod Agosto 3. Nagpangbalay-balay kag ginapangita sang mga suldado sa komunidad si Jaysie Balugna, kilala nga lider-masa sa Tuy.

Sa Negros Occidental, ginransak sang mga suldado sang 79th IB ang mga balay sang mga obrero sa tubuhan sa Barangay Tamlang kag Barangay malasibog sa Escalante City sadtong Hulyo 18. Ginpintasan naman sang 94th IB sila ni Betmar Pacheco kag iya nagabusong nga asawa sadtong Hulyo 9 sa Amaga, Barangay Buenavista, Himamaylan City.

Hinimo nga kaso. Lima ka hinimo nga kaso ang ginpasaka sang 59th IB batuk kag Hailey Pecayo, tigpamaba sang grupo sa tawhanon nga kinamatarung sa Tanggol Bataan, kaangot sa paglapas kuno sa Anti-Terrorism Law. Aktibo si Pecayo sa pagbuyagyag sa papel sang 59th IB sa pagpatay sa 9-anyos nga si Kylene Casao sadtong Hulyo 18, 2022. AB

Presyo sang lana, panubun! Nagprotesta ang mga mamumugon kag drayber sa Quezon City sadtong Hulyo 31 kag Agosto 1 agud pamatukan ang "bigtime" nga pagtaas sini nga magalab-ot sa P3.50 kada litro sugod Agosto 1. Panawagan man nila nga ibasura sang rehimen ang deregulasyon sa industriya sang lana nga nagatuga sang kunsabuhay sang mga kumpanya sang lana sa pagpasaka sang presyo.

Mamumugon pang-ikaayong lawas, himuon nga regular. Naglunsar sang "Friday Protest" ang mga mamumugon pang-ikaayong lawas sang unyon nga All UP Workers Union-Manila/Philippine General Hospital (PGH) sa atubang sang PGH sadtong Hulyo 28 para pamatukan ang ginakabig nila nga pribatisasyon sang ospital nga ginaagi sa pag-employo sang mga kontraktwal nga mamumugon. Ini ang ika-apat ka beses na nila nga paglunsar sang protesta kada biyernes para pamatukan ang kontraktwalisasyon kag sa baylo hulipan na lang ang mga bakante nga regular nga pusisyon para maresolba ang sobra kakulang sa mga tinawo.

Pagpmatuk sa TOFI. Nagtililipon ang masobra 100 estudyante sang University of the East sa idalom sang Rise for Education sa atubang mismo sang ila kampus sa Manila sadtong Hulyo 21 agud pamatukan ang nagahana nga 9.5% nga pagsaka sa ila matrikula sa tuig 2023-2024.

Pamilya de la Cerna, hilway na. nahilway na sadtong Hulyo 28 ang pamilya de la Cerna sang magpyansa matapos ang lampas tatlo ka tuig nga di makatarunganon nga detensyon. Nakagwa sa prisohan sila Karina de la Cerna, kag ang iya mga ginikanan nga sila ni Albert kag Ma. Pilar Dela Cerna, nga pareho mga organisador sang mangunguma kag mamumugon sa uma sa Negros.